

Røde Kors

MAGASINET

NR 2 - 2019

*Viking Sky:
Det kunne gått
forferdelig galt*

Side 12

*Eriksen Søreide:
Flere og lengre
kriser*

Side 16

*Flyktningleir i
Syria: Hvor er
familien min?*

Side 22

Tema: Klima

Rammer de fattigste hardest

De som allerede er utsatt blir også hardest rammet når klimaet endrer seg. I Afghanistan mistet flere hundre tusen mennesker alt de eide i et voldsomt ekstremvær i mars.

Side 8

Ønsker du å tilgodese dine hjertesaker i testamentet?

Har du spørsmål rundt opprettelse av testament? Lurer du på hvem som kan arve deg, eller hvordan et testament skal se ut? Hvordan går du frem dersom du ønsker å gi deler av arven til veldedige formål?

Velkommen til åpent informasjonsmøte om arv og testament:

Oslo: onsdag 11. september
Trondheim: mandag 16. september
Bergen: onsdag 18. september

Senioradvokat Jacob Winderen Lindegaard i Kvale Advokatfirma DA informerer om arvereglene og viser på en enkel og forståelig måte hvordan man kan opprette et testament. Organisasjonene som inviterer vil være til stede for spørsmål, og stiller med egne jurister som kan bistå videre.

Arrangementet er gratis, men krever påmelding. Enkel servering. Gå til www.arvenetterdeg.no eller ring Siri Antonsen i Røde Kors på telefon **916 21 942** for mer informasjon.

Vennlig hilsen

Arven etter deg

Leder

Klimaendringene gir humanitære behov

Siden 1950-tallet har verdens klima gradvis blitt varmere, og de tre siste tiårene har vært de varmeste som er registrert. Klimaendringene rammer hardest de som fra før har minst og som er mest utsatt for vold, fattigdom og konflikt, viser en ny Røde Kors-rapport om de humanitære konsekvensene av klimaendringene.

■ Når temperaturen øker, blir det også vanskeligere å arbeide ute. Avlinger og husdyr rammes når tørkeperioder og regntider kommer til uforutsigbare tider. Når ekstreme værhendelser som de to syklonene som rammet det østlige Afrika i mars og april treffer der det i utgangspunktet er svak infrastruktur og svake institusjoner, da tar det også lenger tid for befolkningene å hente seg inn igjen.

■ Oppmerksomheten om klimaendringene øker i takt med at utfordringene blir stadig tydeligere. Det kunstige skillet mellom humanitære utfordringer og miljøutfordringer som nok preget debatten tidligere, er vekk. 16 år gamle Greta Thunberg er blant dem som har bidratt sterkt til det. Hennes innsats og tydelige tale har inspirert barn og unge i over 100 land til å kreve en sterkere klimainnsats.

■ Også i Norge ser vi i økende grad hva klimaendringene bringer med seg. Sol og varme er normalt ikke noe nordmenn klager over, men sommeren 2018 var blant de tørreste vi har opplevd. «Førkrise» ble kåret til årets nyord. Da førkrise kom, tror jeg mange gikk fra å snakke om det fine været, til å uttrykke bekymring.

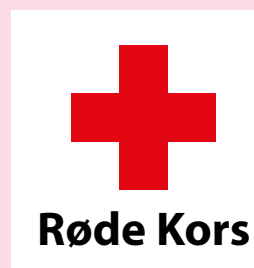
■ Røde Kors merket konsekvensene av tørken godt, først og fremst fordi sommeren 2018 ble den mest ekstreme skogbrannperioden både i Norge og Sverige noensinne. Slik var det også i resten av verden. Tørken rammet store deler av Europa, Nord-Amerika og Asia. Avlinger slo feil, vann ble et knapphetsgode og husdyr måtte gi tapt. Hetebølgen førte til dødsfall blant både mennesker og dyr.

■ Når været blir mer ekstremt, blir også oppdragene Røde Kors deltar på mer omfattende og komplekse og dermed også mer krevende. Det krever at vi blir enda bedre på å se beredskap som et felles ansvar for alle deler av lokalforeningene.

B. Apeland

Bernt G. Apeland
Generalsekretær

« Det kunstige skillet mellom humanitære utfordringer og miljøutfordringer som nok preget debatten tidligere, er vekk.

RØDE KORS-MAGASINET
02/2019 99. ÅRGANG

Utgever:
Røde Kors i Norge
President:
Robert Mood
Generalsekretær:
Bernt G. Apeland

Ansvarlig redaktør:
Øistein Mjærum
Redaktør:
Marianne Wellén
Redaksjonens adresse:
Postboks 1 Grønland,
0133 Oslo
Forsidefoto: Afghanistan
Røde Halvmåne

Telefon: 22 05 40 00
E-post:
marwel@redcross.no
Design: Spoon AS,
spoonagency.no
Trykk: Panzeprint AS
Trykt utgave:
ISSN 1503-5786
Digital: ISSN 1892-7971

Får dere flere Røde Kors-magasiner i husstanden, har adresseendringer eller andre henvendelser: Kontakt kundeservice på rodekors.no

Det store bildet

HUS OG AVLINGER REGNET BORT I EKSTREMVÆR

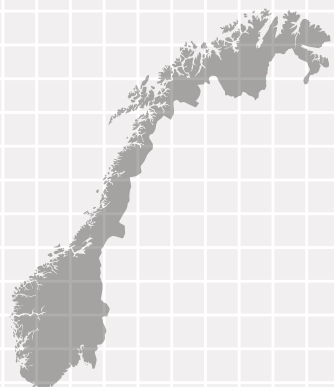
Etter flere år med tørke, kom regnet med så stor kraft at det skapte store ødelegelser i de nordlige delene av Afghanistan. 281.000 ble rammet av flom og jordskred. 63 personer omkom, og mange tusen mistet hjemmene sine da enorme nedbørsmengder plutselig falt over den tørkerammede Balkh-provinsen i mars.

Ekstremværet gjorde store ødelegelser på spesielt hus, avlinger, veier og annen infrastruktur. Mange flyktet til midlertidige leirer, med liten tilgang på mat, rent vann og helsetjenester etter at hjemmene deres ble fullstendig ubeboelige, og avlinger og husdyr gikk tapt i de store vannmengdene.

Afghanske Røde Halvmåne gir nødløst, tepper, helsetjenester, mat og sikrer rent vann, sanitære fasiliteter og hygiene.

RØDE KORS I NORGE

Jo Nesbø holdt konsert for Røde Kors

En søndags formiddag i måneden spille norske artister til inntekt for gode saker på Kulturhuset i Oslo. I mars opptrådte Jo Nesbø og han valgte seg Røde Kors.

Det serveres suppe og brød og alle som kommer velger hvor mye de selv vil donere som sin inngangsbillett. Ideen har initiativtager Christer Knutsen tatt med seg fra Chicago, og har nå holdt på i 2 år. Artister som Daniel Kvammen, Bjørn Eidsvåg, Ane Brun, Jonas Alaska og Hellbillies har alle stått på scenen på Kulturhuset og opptrådt til et godt formål. Det var helt fullt i lokalet da Jo Nesbø gikk på scenen og spilte, og det ble samlet inn 40 000 kr fra publikum.

Foto: Truls Brekke

Pernille Berger instruerer Emma Victoria Prat i hjerte-lunge-redning.

Lær deg førstehjelp!

For tredje året på rad, hadde årets 8. mai-kampanje ekstra fokus på hjerte-lunge-redning og 30:2.

Gjennom å øke kjennskapen til 30:2 håper vi at flere tør å sette i gang livreddende førstehjelp. Det var stor oppmerksomhet og mange aktiviteter

rundt om i hele landet for å få ut budskapet i hele befolkningen. I Norge varierer responstiden hvor du bor etter å ha ringt 113. Men uansett hvor mange minutter det er til ambulansen kommer er budskapet det samme: Starter du hjerte-lunge-redning kan du bidra med å redde liv. Lær deg førstehjelp!

Foto: Eivind Mørch-Thoresen

Nyhet! Gi omsorg og trygghet der du bor

Norge er et godt land å bo i – for de fleste. Samtidig har mange mennesker en vanskelig hverdag og kan trenge litt ekstra støtte.

Røde Kors starter nå et helt nytt giverprogram der du fast hver måned kan støtte aktiviteter som hjelper barn og voksne i Norge. Noen av aktivitetene er:

- Leksehjelp
- Ferieopphold for familier med svak økonomi
- Ungdomsklubber
- Besøk til eldre og ensomme
- Søk- og redningsarbeid i Hjelpekorpset

Vil du bli Røde Kors i Norge-giver? Send sms merket NORGE til 2272 (250 kr/md.).

GATEMEGLER

Samarbeidsprosjekt har gitt 60 prosent færre straffesaker

En stadig negativ utvikling av vold, rus og annen utenforskap i flere ungdomsmiljøer i Kristiansand gjorde at Kristiansand kommune tok initiativet til et samarbeidsprosjekt. Flere organisasjoner og aktører som jobber med ungdommene i Kristiansand ble med, deriblant Kristiansand Røde Kors Gatemegling.

Samarbeidsprosjektet som ble kalt SNU (Stanse Negativ Utvikling) startet opp i 2017 har resultert i 60 prosent færre straffesaker på ett år. Prosjektet startet i 2017 og planlegges nedlagt i 2019.

Kristiansand Røde Kors Gatemegling har blant annet henvist til sammen 50 ungdommer til å delta på

konfliktverksted der de blir rustet til å mestre egne konflikter og følelser.

– Grunntanken i Røde Kors Gatemegling er at ungdom selv er best egnet til å endre det som skaper utrygghet i miljøene deres, sier koordinator Steffen Hodne i Kristiansand Røde Kors.

– Ungdom er dyktige til å løse konflikter når det skjer, bare de har de riktige redskapene. Vi velger å tro at de verktøyene vi har gitt ungdommene til hjelp ved konflikter har bidratt til færre planlagte slåsskamper i Kristiansand, sier Hodne som forteller at det i fjor var en gledelig nedgang på 107 straffesaker.

Røde Kors Gatemegling i Kristiansand er en del av det vellykkede SNU-prosjektet (Stanse Negativ Utvikling) i sørlandsbyen.

Foto: Olav A. Salthønes

Klimaendringene fører til stadig hyppigere og voldsommere ekstremvær som flom, tørke, orkaner og sykloner. Mosambik ble rammet av to rekordsykloner på bare seks uker i mars og april. Det har aldri skjedd før.

Klimaendringer

De fattigste rammes hardest

Store områder i Mosambik ble rasert da to rekordsterke sykloner rammet på bare seks uker. Noe tilsvarende har aldri skjedd før. De som allerede er utsatt for fattigdom, vold og konflikt, blir også hardest rammet når klimaet endrer seg, viser en ny Røde Kors-rapport.

Tekst: Heidi Katrine Bang

begynnelsen av mars kom regnet. Nedbør i strie strømmer som aldri ville ta slutt. Så ble både regnet og vinden stadig voldsommere. På bakken ble vannet til voksende elver og helt nye innsjøer. Det bråkte, det ristet. Barn, mødre, fedre, unge og gamle løp for å komme seg i trygghet. Vegger datt sammen, tak ble revet av. De færreste fikk tatt med seg annet enn seg selv og det de sto i.

To monsterrekorder

Syklonen Idai som herjet med Mosambik, Zimbabwe og Malawi natten mellom 14. og 15. mars er en av de verste syklonene på den sørlige halvkule noensinne. Bildene fra kystbyen Beira med en halv million innbyggere, viser ødeleggelse det nesten ikke er mulig å forstå. Ingenting ble spart: Kirker, offentlige bygninger, skoler, veier, broer eller hjem. Men Idais rekorder sto ikke mer enn i seks uker. Da kom monstersyklonen Kenneth, og den ble enda verre der den raste gjennom områder nord i landet. I Macomia-distriktet ble nesten alle hjem ødelagt. Vitner forteller om mennesker som hadde søkt ly i høye trær, men som døde der de satt fordi hjelpen ikke nådde fram tidnok.

Kolerautbrudd

Røde Kors-frivillige jobbet på spreng med å sikre evakuering, gi førstehjelp, husly, mat og rent vann. Etter syklonen og de stigende vannmassene brøt det i tillegg ut kolera.

Oppryddingsarbeidet etter syklonen i det østlige Afrika denne våren er for lengst i gang, men fordi uværet blant annet rammet avlinger som sto for innhøsting er det ventet at konsekvensene av ekstremværet kan vare lenge.

– Da vi kom, så vi bare ufattelig mange hus som var rast sammen. Det var svære trær som var revet opp og lå med røttene i været. Det var da jeg skjønnte hvor sterke naturkreftene hadde vært, forteller Merete Benestad.

Hun dro til Mosambik som delegat for Norges Røde Kors etter Idai-syklonen for å overvåke sykdomsutvikling i etterkant av ekstremværet.

Varmeste tiår

Siden 1950-tallet har temperaturene økt jevnt og trutt i verden. Den globale oppvarmingen gir stadig mer brutale konsekvenser. Slik forskere har advart mot, skjer ekstreme værhendelser som flom, tørke, orkaner og sykkloner stadig hyppigere. De siste tre tiårene har vært de varmeste som noen gang er registrert. FN's klimapanel, IPCC, er ikke i tvil om årsaken til klimaendringene: Menneskenes forbruk av fossile brensler som kull, olje og gass og utslipp av klimagasser.

Stormene øker

Jennifer Fitchett ved Universitetet i Witwatersrand i Sør-Afrika forsker på konsekvensene av klimaendringer på natur og mennesker. I en artikkel i vitenskapsmagasinet New Scientist viser hun hvordan syklonene i Det indiske hav, det østlige og det sørøstlige Afrika er blitt sterkere som følge av global oppvarming.

– Vi er alltid forsiktige med å koble enkeltstormer til klimaendringer, men med det mønsteret Idai og Kenneth har fulgt, ser vi tydelig at det er en intensivering av stormer i denne regionen, sier hun.

Afrika og Asia mest utsatt

De humanitære konsekvensene av klima-

endringene er ventet å bli mest alvorlige i de fattigste landene. Overordnet er det Afrika og Asia som er ventet å være de mest sårbare områdene, viser en ny Røde Kors-rapport om de humanitære konsekvensene av klimaendringene. Den gjennomgår klimakonsekvenser for helse, folks levebrød, migrasjon og konflikt som er ventet de neste ti årene:

- Klimaendringene vil ramme både kvaliteten på og tilgangen til mat og vann.
- De kan føre til forverring av allerede pågående konflikter.
- Folks arbeidsevne blir drastisk redusert med økte temperaturer, og dødeligheten øker.
- Mennesker som er direkte avhengig av jordbruk og fiske, er blant de mest sårbare.

Var beredt, men ikke nok

Ekstreme værhendelser vil ramme oftere og flere steder, men der infrastrukturen allerede er svak, der bygningene ikke er solide nok, der institusjonene er svake, vil også samfunnene bruke lenger tid på å hente seg inn igjen, understreker Røde Kors-rapporten.

Beira i Mosambik hadde rustet seg mot klimaendringene: Med midler fra Verdensbanken var vannavløpssystemet blitt forsterket og oppgradert, noe som skulle redusere risikoen for oversvømmelse med 70 prosent. Men selv det holdt ikke mot syklonen Idai.

Den største helsetrusselen

Ifølge Verdensbanken risikerer 100 millioner flere mennesker å havne i ekstrem fattigdom innen 2030 og flere mennesker vil måtte forlate hjemmene sine fordi klima-

Når klimaet endrer seg, rammer det hardest de som fra før har minst, viser en ny Røde Kors-rapport om de humanitære konsekvensene av klimaendringene. Blant konsekvensene som trekkes fram i rapporten er dårligere kvalitet og tilgang på mat og vann, svekket arbeidsevne og forverring av pågående konflikter.

et forandrer seg. Og ifølge Verdens helseorganisasjon kan klimaendringene slå beina under den positive utviklingen som har vært innen folkehelse de siste femti årene.

I 1919 ble Det internasjonale Røde Kors-forbundet (IFRC) dannet. Millioner var drept og såret i blodbadet under første verdenskrig og deretter kom spanskesyken og feide med seg noen millioner til. På hundreårsmerkingen for IFRC i april i år ble det slått fast at det i dag er klimaendringene som utgjør den største helsetrusselen i verden.

Stillehavets nomader

– Det er på tide å våkne opp og sette i gang

« Dersom den globale oppvarmingen ikke holdes under 1,5 grader Celsius, vil Marshalløyene forsvinne. Da blir vi Stillehavets nomader. Gjør noe.

Alex Pinano, president i Røde Kors på Marshalløyene

å jobbe, sier Alex Pinano, president i Røde Kors på Marshalløyene.

Pinano og de andre innbyggerne på øyene i Stillehavet midt mellom Australia og Hawaii ser klimaendringene på nært hold. Tørken som tidligere inntraff hvert femte år, kommer nå hvert år. Havnivået stiger. Oversvømmelser, ødelagte avlinger, døde korallrev, fisk som forsvinner fra havområdene: Alt dette er blitt en del av hverdagen.

– Dersom den globale oppvarmingen ikke holdes under 1,5 grader Celsius, vil Marshalløyene forsvinne. Da blir vi Stillehavets nomader. Gjør noe, sa Pinano da han gjestet IFRCs hundreårsmerking.

Hva skal de spise?

I Mosambik er oppryddingsarbeidet godt i gang, men ekstremværet gir flere langvarige konsekvenser. Etter den første syklonen brøt det ut kolera, og avlinger er rasert.

– Det internasjonale Røde Kors-forbundet (IFRC) er bekymret for de langsiktige konsekvensene av ekstremværet. Matthew Carter i IFRC påpeker at i tillegg til at folk har mistet hjemmene sine, er også avlinger borte og matprisene kan stige. Dermed er spørsmålet: Hva skal disse menneskene spise de neste tre til seks månedene? sier Matthew Carter i Det internasjonale Røde Kors-forbundet (IFRC).

Les klimarapporten på rodekors.no.

Viking Sky

Det kunne gått forferdelig galt

–Hadde ikke ankrene på cruiseskipet Viking Sky fått tak, kunne hele bukta utenfor Hustadvika vært full av over tusen mennesker i knall-gule redningsvester.

Tekst: Marianne Wellén

Foto: Frank Skjorvengen

Foto: Vegard Vågnes

Skip i havsnød: Operativ leder i Molde Røde Kors Ole Jan Tønnesen (i midten) viser Kjersti Harstad fra Kristiansund Røde Kors (t.h.) og Kjetil Vikås fra Tresfjord Røde Kors hvor nære på cruiseskipet Viking Sky var på å treffe land.

Ole Jan Tønnesen grøsser når han tenker på det.

Kanskje en snau halvmeter var skipet fra å gå på grunn. Takket være ankrene, stoppet det akkurat i tide, forteller han. – Trolig hadde få overlevd i det kalde vannet i stormen, og vår oppgave ville da vært å hente opp døde personer fra fjæra, sier Tønnesen.

Heldigvis ble scenariet noe helt annet. Ole Jan Tønnesen fra Molde var en av aksjonslederne for Røde Kors-mannskapene under det som ble en av landets største redningsoperasjoner til sjøs.

Tønnesen, som til daglig er veisjef i Møre og Romsdal, var lørdag 23. mars på tur i Hustadvika med kjæresten Bente Flem, som er nestleder i Molde Røde Kors.

– Det var skikkelig ruskevær og blåste kraftig. Da er det fascinerende å være ved havet, sier han. Men turen fikk en brå vending.

– Plutselig ser vi et stort cruiseskip som stamper i den grove sjøen. Jeg har selv krysset Hustadvika opp og ned og kjenner strekningen godt, forteller han. – Plutselig begynner skipet å dreie innover mot land, og det ser ut som det prøver å snu, men så ser vi at skipet kommer nærmere og nærmere land.

Bente og Ole Jan kaster seg i bilen og kjører til et sted som heter Askvågen.

– Der hadde vi enda bedre panoramautsikt, og klokken 13.54 tok jeg et bilde av skipet som kom sigende mot land. Nøyaktig på samme tidspunkt, altså klokken 13.54, viser politiloggen at det er en «blackout» på skipet og samtidig trykker Hovedredningsentralen (HRS) på «den store knappen»:

«Cruiseskip med 1300 passasjerer med 'blackout' ved Hustadvika».

Pauli Løchting fra Molde politikammer er ute på patrulje i det dårlige været.

– Jeg hadde bare en time igjen av vakta, da meldingen fra operasjonssentralen kom: «Det er mayday-signaler fra et cruiseskip i Hustadvika», forteller han. Sammen med en kollega hadde de kjørt patrulje og var ute på Leksnes der flere biler hadde knuste ruter etter stein som hadde blitt kastet opp av havet i det forferdige været.

Politipatruljen setter raskt kursen mot Hustadvika og på vei utover får de i oppdrag fra operasjonssentralen om å finne et egnet sted som mottak for evakuering av passasjerene.

– I det frådende havet så vi at Viking Sky lå med hekken innover mot land og baugen utover mot havet. Det lå faretruende nærme land, og det var umulig å si hvilken vei det kom til å gå, forteller Løchting.

Flere politipatruljer kommer til, og det blir bestemt at Brynhallen kan brukes som mottak.

– Men den var stengt, og vi måtte få tak i nøkkelen fra Bryn IL. Den ble levert på få minutter, og vi kunne sette i gang med riggingen av mottaket, sier Løchting, som var lokal innsatsleder for hele aksjonen på land.

1300 mennesker skulle evakueres

Som operativ leder i hjelpekorpsset i Molde har Ole Jan alltid Røde Kors-utstyret liggende i bilen.

– Da jeg ser hvordan båten ligger, tenker jeg at dette ikke er bra i det hele tatt. Jeg får en klo i magen, og full beredskap i kroppen. Han tar på seg Røde Kors-vesten, starter sambandet og melder seg til vakta til Røde Kors i Møre og Romsdal.

Alarmen ut til Røde Kors-mannskapene gikk samtidig som politiet sendte ut til sine mannskaper.

Da Ole Jan og Bente møtte politiet, var det akkurat da skipet så ut til å gå på grunn. Meldinger tikket inn. –Vi skjønnte at dette ble stort. 1300 mennesker!

Frivillige strømmet til

Mannskaper begynte å strømme til da storalarmen gikk. Det var frivillige og ambulanser fra Røde Kors, Norsk Folkehjelp, det var helsepersonell fra Molde og Kristiansund, brannbiler og -mannskaper og politi.

Kjetil Vikås er nestleder i Tresfjord Røde Kors hjelpekorps. Da alarmen gikk var han nettopp kommet hjem etter å ha overnattet på Røde Kors-hytta sammen med kona Hilde, som også er aktiv i Røde Kors.

–Ikke lenge etterpå var vi 18 stykker som tok fergen innover fra Vestnes, forteller han. –Det var behov for førstehjelpsfolk på bussene inn til mottaket i Molde, så da stilte jeg opp der, sier han. Kjetil ble igjen og hjalp til i Molde, Hilde hadde oppgaver i Brynhallen.

Kjersti Harstad fra Kristiansund Røde Kors fikk ansvar for å drifte mottak og behandling av de lettere skadde i Brynhallen, to garderober, personell og utstyr sto til disposisjon. Da alarmen gikk var hun på Røde Kors-huset sammen med korpslederen for å fikse en henger.

–Vi ringte lokalforeningslederen og melding ble sendt til 84 stykker. 40 stykker fra Kristiansund Røde Kors meldte seg med en gang og var med både lørdag og søndag i Brynhallen og på hotellet Kristiansund. Det stilte folk både fra hjelpekorpsset og fra omsorgsgruppa, forteller Kjersti.

Mer enn utdeling av tepper

Det var rundt 500 frivillige på det meste.

–Fra Bryn IL kom det rundt 70 stykker. De fikset mat, hadde ansvar for at det var nok toalettpapir og såpe og at det var rent, helt sånne basis-ting, sier innsatsleder Løchting fra politiet og legger til at han er veldig imponert over den jobben de frivillige gjorde.

–Hadde det ikke vært for disse, hadde alt falt sammen.

–Noen smurte brødsriver til de fikk senebetennelse i armene. Jeg vil rette en stor takk til alle, sier Pauli Løchting. Klokken 15.40 lander det første helikopter med den første puljen med passasjerer ved mottakssenteret.

–De som kom var våte og kalde og ble tatt imot av frivillige med varme tepper. Så ble de fulgt inn i hallen, registrert, undersøkt av helsepersonell for å avklare om de måtte videre i ambulans til sykehus eller fraktes med buss inn til et av hotellene. Av de 479 passasjerene som ble evakuert fra skipet, ble 27 fraktet til sykehus med lettere skader, forteller Ole Jan.

Da skipet krenget ble mange av passasjerene truffet av løse gjenstander, bord og stoler. Flere ble også klissvåte av sjøen som kom inn i skipet.

–Mange av de evakuerte fikk ikke med seg noe fra lugarene sine, blant annet medisiner de var avhengige av. Flere ble redde og engstelige, forteller Ole Jan og legger til at noe av det viktigste, i tillegg til førstehjelp, var å gi omsorg.

–Mange var skrekkslagne etter opplevelsen. Tenk å bli trukket opp i en wire under et helikopter i full storm i mørket!

Tidslinje

Lørdag 23. mars

■ **Kl. 13.54:** Cruiseskipet Viking Sky mister fremdrift i Hustadvika. HRS trykker på “den store knappen”.

■ **Kl. 14.25:** Melding til varslingstelefonen for Møre og Romsdal Røde Kors går ut.

■ **Kl. 15.40:** Første pulje med passasjerer lander ved mottakssenteret ved Brynhallen. 500 frivillige er involvert.

■ **Kl. 19.06:** Lastebåten Hagland Captain sender ut mayday-signaler.

■ **Kl. 23.15:** Ni personer fra lastebåten blir plukket opp av redningshelikopter etter å ha hoppet i sjøen og ankommer mottakssenteret.

Søndag 24. mars

■ **Kl. 09.11:** Siste helikopter-løft. 479 passasjerer er blitt evakuert fra cruiseskipet.

■ **Kl. 16.25:** Viking Sky er trygt for- tøyd i Molde.

Mottak: Brynhallen ble rigget til registrering og mottak av de evakuerte passasjerene.

Den eldste passasjerer som ble evakuert var en 94 år gammel dame fra Canada som reiste på cruise sammen med en venninne. Hun var en av de første som ble heist av skipet. Om bord hadde hun blitt truffet av et skap og skadet skulderen.

Anne Sporsheim, som er med i omsorgsgruppen i Kristiansund Røde Kors, ble med i ambulansen for å gi henne trygghet og omsorg.

–Jeg besøkte henne på sykehuset i Kristiansund dagen etter, og hun var så takknemlig for at vi var der, forteller Anne, som har vært besøksvenn på eldresteret i Kristiansund i 30 år.

94-åringen lå på sykehuset i litt over en uke. Da var hun i fin form og kunne fly hjem til Canada.

Laginnset

–Det at det var så tydelig ledelse, betydde mye for at ting gikk så bra, sier Kjetil Vikås som roser både innsatslederen fra politiet og aksjonsledelsen fra Røde Kors.

–Får du klare beskjeder, er det bare å gå i gang. Sier politiet fiks det og det, så fikser vi det, understreker han.

Til sammen var det 240 Røde Korsere i aksjon fra Møre og Romsdal. Men Røde Kors i Trøndelag, Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland var også i beredskap og sto klare til å bistå hvis den store katastrofen hadde skjedd.

–Det er det som er så fantastisk med Røde Kors. Hele organisasjonen var klar til å fylle på med enda flere ressurser. Det kunne jo ha ligget over tusen gule vester i sjøen, men heldigvis gikk det bra, avslutter Ole Jan Tønnesen.

Mange hjalp til: Også frivillige fra Trøndelag Røde Kors hjelpekorps sendte ulltepper og mannskaper til redningsaksjonen.

Evakuering: Flere helikoptere gikk i skytteltrafikk fra cruiseskipet til mottakssenteret med de som ble evakuert.

God ledelse: En kommandosentral ble opprettet med representanter fra politi, Røde Kors og de andre involverte organisasjoner og mannskapene.

Fikk ros: Røde Kors-frivillige fikk mye ros fra etter at redningsaksjonen var avblåst.

Eriksen Søreide: Flere og lengre kriser

Utenriksminister Ine Marie Eriksen Søreide er ikke i tvil om at det kommer flere og lengre humanitære kriser som vil prege norsk utenrikspolitikk og sikkerhet.

Tekst: **Marianne Wellén** Foto: **Olav A. Saltbones**

Akkurat nå jobber utenriksministeren og regjeringen målrettet for å finne løsninger for foreldreløse barn av norske statsborgere i Syria. Disse barna er i en veldig utsatt situasjon.

– Vi er nødt til å prioritere de mest sårbare. Nå er det de foreldreløse barna som sitter i al-Hol-leiren i Syria, sier Eriksen Søreide. – Det dukker selvfølgelig opp mange dilemmaer i denne diskusjonen, blant annet hvis man ser for seg at man skulle møte på barn som tilsynelatende er foreldreløse, men som viser seg å ha foreldre som er i live. Da vil vi bryte folkeretten hvis vi tar det urettmessig ut av landet. Vi må også være helt sikre på at de er norske statsborgere, så vi ikke henter barn som har utenlandske foreldre i live, for det har vi heller ingen myndighet til å gjøre, sier hun og legger til at heller ingen kan ta barn fra foreldre uten deres samtykke.

– Andre skandinaviske og europeiske land har andre regler enn Norge når det gjelder muligheter for straffefølgning av fremmedkrigere. – Alle som er og har vært nært tilknyttet ISIL og kommer tilbake til Norge, må regne med å bli straffefølgt. Der er vi litt annerledes enn en del andre land som ikke har samme regler, sier hun.

Enkelte land, som Frankrike og Kosovo, har allerede hentet barn sammen med deres IS-foreldre til hjemlandet. Eriksen Søreide understreker at regjeringens prioritering først og fremst er de foreldreløse barna.

« Røde Kors er en utrolig viktig partner for oss. Sammen med andre humanitære organisasjoner spiller dere en veldig viktig rolle.

Ine Marie Eriksen Søreide, utenriksminister

– Vi jobber sammen med flere departementer for å finne de praktiske løsningene på alt fra sikkerhet og tilgang, til å få fastslått identitet og til det å løse alle de små og store praktiske og juridiske utfordringene, sier Eriksen Søreide.

Norske myndigheter tok i den forbindelse kontakt med Røde Kors.

– Vi og andre land spurte Det internasjonale Røde Kors (ICRC) om de kunne bistå med DNA-testing, hvilket de ikke ønsket i henhold til sitt mandat. Vi vet hvor vanskelig tilgangen til leirene er, særlig der de som har vært tilknyttet ISIL befinner seg. De er internert i egne deler av leirene, mens ofrene for ISIL er rett utenfor gjerdet. Situasjonen i leirene bærer også preg av at mange er blant de som er mest radikaliserte og noen av de siste som ble igjen, før de kom til flyktningleirene, sier Eriksen Søreide.

– Regjeringen jobber tett sammen med hjelpeorganisasjonene for å se hvilke løsninger som reelt sett fins. – Det var her Røde Kors kom inn i bildet, fordi dere har en viss tilgang. Men vi har full respekt for de rammene og grensene som Røde Kors har, knyttet til hva dere kan bistå med og ikke bistå med, understreker utenriksministeren.

Viktig partner

Eriksen Søreide tar imot Røde Kors-magasinet på kontoret sitt i Utenriksdepartementet og understreker det gode samarbeidet myndighetene har med Røde Kors.

– Røde Kors er en utrolig viktig partner for oss. Sammen med andre humanitære organisasjoner spiller dere en veldig viktig rolle. Spesielt på grunn av mandatet og måten dere jobber på, men også fordi dere er i stand til å levere i felt. Når vi skal bruke så mye ressurser på humanitær bistand er det viktig å ha en partner som faktisk evner å levere, sier hun.

Regjeringen har brukt 10 milliarder kroner på den humanitære innsatsen i Syria og naboland de siste fire årene. Røde Kors har en sentral rolle i dette arbeidet, blant annet med å dele ut nødhjelp og gi helsehjelp.

– Vi er veldig tydelige på de humanitære prinsippene knyttet til det å levere både i myndighetskontrollerte og opposisjonskontrollerte områder. Syria er en av de mest kompliserte og politiserte humanitære krisene vi har.

Satser på utdanning

Eriksen Søreide forteller at utdanning er et felt som har vært en viktig satsing for regjeringen helt siden de tiltrådte.

Satser på utdanning: Utenriksminister Eriksen Søreide sier at utdanning er et viktig felt for regjeringen.

–Vi har doblet bistanden til utdanning, og vi bruker mer av de humanitære midlene på utdanning i krise- og konfliktsituasjoner. Norge går i bresjen og setter av 15 prosent til utdanning i Syria og naboland, sier Eriksen Søreide og forklarer at utdanning tjener både kortsiktige og langsiktige formål.

–I en humanitær krise er kanskje utdanning den viktigste faktoren som bidrar til en viss normalitet i hverdagen for barn. De har et sted å gå til, de er sammen med andre barn, de får mat, trygghet og de lærer noe. I det langsiktige perspektivet er utdanning helt avgjørende byggesteiner i det å gjenreise et land etter en konflikt eller en humanitær krise, poengterer hun.

–Hvilke utenrikspolitiske utfordringer ser du nå og i fremtiden?

–Hvis vi tar utgangspunkt i det humanitære, er det et ganske vesentlig omdreiningspunkt når vi ser hvordan verden utvikler seg. Vi forsøker med de mulighetene vi har å bedre den humanitære responsen. Det er helt nødvendig fordi det blir flere langvarige og komplekse kriser, sier hun og understreker at selv om verden aldri har brukt mer penger på å håndtere humanitære kriser, så vokser behovene langt forttere enn det givne klarer å bidra med.

Eriksen Søreide tror de humanitære krisene kommer til å prege mye av utenriks- og sikkerhetspolitikken i årene framover.

« Vi har doblet bistanden til utdanning, og vi bruker mer av de humanitære midlene på utdanning i krise- og konfliktsituasjoner.

Ine Marie Eriksen Søreide, utenriksminister

–Før sommeren leverer vi en stortingsmelding om Norges rolle og interesser i multilateralt samarbeid. Vi bruker ganske mye ressurser på å utvikle andre måter å jobbe på for å sikre at vi fortsatt har et forpliktende internasjonalt samarbeid, forteller hun og sier at hvis dette systemet forvitrer, så kommer det til å bli veldig mye vanskeligere for oss å hevde både norske og globale interesser.

–Da kommer det til å bli vanskelig å gi god respons på både kriser, konflikter og alt som ellers skjer i verden, understreker Eriksen Søreide.

–Bekymrer Norge seg for stormaktene som utfordrer hverandre og andre land med jevne mellomrom?

–Vi ser ikke noe direkte militær trussel fra Russland mot Norge, men vår store bekymring nå er den betydelige rivaliseringen mellom USA og Kina. Dette dominerer mye av det internasjonale bildet, sier hun.

–Norge er jo en relativt liten og åpen økonomi som er helt avhengig av handel, men vi er også veldig sårbare for svingninger og endringer i det internasjonale handelssystemet.

Et praktisk og talende eksempel er at USA vurderer å innføre toll på bildeler. Norge er en ganske stor produsent og eksportør av bildeler.

Foto: Kåre-Rune Møssing

Elendige forhold: De humanitære behovene er store i flyktnagleiren i Al-Hol i Syria.

–Konsekvensen av økt toll er at bilsalget kan gå ned. Siden vi er verdens nest største transportør av biler på skip, kan det få en kjedeeffekt som er ganske typisk for dagens globaliserte verden. Vi er en del av en enorm verdikjede. Og det er et talende bilde på hvordan vi må jobbe annerledes for å hevde både norske interesser og globale interesser i verden, slik den ser ut i dag, sier hun og understreker at det som skjer mellom USA og Kina potensielt kan få stor betydning for Norge, siden vi har en eksportrettet økonomi.

–Blant annet kan det få konsekvenser for verdien av Statens pensjonsfond, legger hun til.

–Den forrige regjeringen sa at det humanitære var en del av det sikkerhetspolitiske arbeidet til Norge. Hva tenker du rundt disse tingene?

–I mindre grad enn før kan vi sette de forskjellige kategoriene som humanitær bistand, sikkerhetspolitikk og geopolitikk i forskjellige båser. De flyter over i hverandre fordi verden på sett og vis bare blir mindre og mindre og alt trekkes sammen.

Men Eriksen Søreide understreker at man fortsatt skal være påpasselig med hva som er formålet med innsatsen, de ulike rollene og mandatene til organisasjonene.

–At humanitære organisasjoner har sine klare prinsipper og setter sine rammer, har vi stor respekt for, og dette er også forankret i Utenriksdepartementets hu-

manitære strategi. Vi er veldig opptatt av samarbeidet med de humanitære organisasjonene og spesielt med Røde Kors. Det er også en av årsakene til at vi svarte veldig raskt på den anmodningen Røde Kors hadde om mer midler til å drive helsearbeid i Al-Hol og bevilget 35 millioner kroner ekstra.

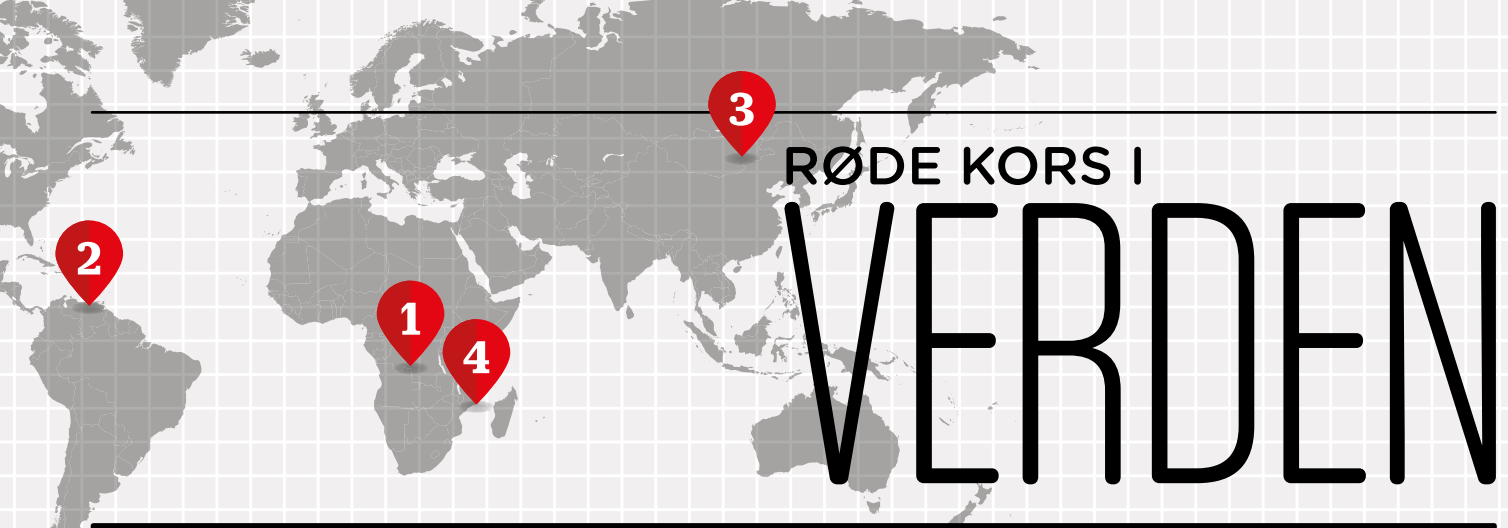
–Det å ha partnere vi har tillit til og som gjør at vi kan utløse midler raskt, er viktig. Det bidrar til å gjøre situasjonen mindre ille for mange av de som er mest sårbare, avslutter Eriksen Søreide.

Fakta

- I 2018 fikk Røde Kors/Røde Halvmåne-bevegelsen totalt 811 millioner kroner i norsk støtte.
- Norge bidro med ca. 522 millioner kroner i 2018 til ICRC. ICRC er tredje største kanal etter WFP og UNHCR for norske humanitære midler.
- UD bidro med ca 289 millioner kroner i 2018 til Norges Røde Kors. UD har en partnerskapsav-

tale med Norges Røde Kors og bidrar til Røde Kors' humanitære innsats i samarbeid med lokale nasjonalforeninger.

- I 2019 har Norges Røde Kors nylig mottatt 35 mill til opptrappingen av helseinnsatsen i Al-Hol i Syria.
- I 2019 er hele det humanitære budsjettet til UD på 5,4 milliarder kroner.

RØDE KORS I VERDEN

1 Kongo Over 1000 døde av ebola i Kongo

Ebolaubruddet i Nord-Kivu er det største som har rammet Kongo noen gang. Over 1000 personer er døde i ebolaepidemien i Øst-Kongo i, som brøt ut i august i fjor. Det nest dødeligste ebolautbruddet i historien etter det store utbruddet som rammet Vest-Afrika i 2014.

Samtidig fortsetter angrepene på helsearbeidere som forsøker å hindre spredning av den dødelige sykdommen. Sentre som behandler ebolapasienter, er blitt angrepet gjentatte ganger. Flere titall opprørsgrupper er aktive i området.

Mer enn 700 frivillige fra Røde Kors oppsøker landsbyer i Nord-Kivu og Ituri-provinsene for å opplyse om hvordan man kan forhindre smitte. Så langt har de nådd ut til mer enn én million mennesker med lokalt tilpasset informasjon om blant annet hvordan man skal begrave de døde på en sikker måte for å forhindre videre spredning.

Røde Kors driver også forebyggende arbeid og opplæring av helsearbeidere i nabolandene Burundi, Rwanda, Sør-Sudan og Uganda for beskyttelse mot smitte og hygienepraksis.

Så langt er over 1000 meldt døde i den verste ebolaepidemien som har rammet DR Kongo noensinne.

Foto: IFRC

2 Venezuela Nødhjelpen er ankommet

I april ankom endelig de første nødhjelpssendingene til Venezuela etter å ha stått på grensen i flere uker. Det internasjonale Røde Kors Forbundet (IFRC) skal gi hjelp og assistanse til 650.000 mennesker det neste året, med fokus på helse, rent vann, sanitær og hygiene. Helsevesenet i Venezuela har store mangler, og mange klinikker

og sykehus er helt eller delvis stengt. Dårlig vedlikehold, mangel på medisiner, medisinsk utstyr og kvalifisert personale gjør at mange ikke får helsehjelp.

I tillegg skal Røde Kors trene helsepersonell i behandling av akutt-pasienter, bistå Venezuela Røde Kors og driver førstehjelp og psykososial støtte.

Nødhjelp fra IFRC ankommer Venezuela.

Foto: Venezuela Røde Kors

3 Mongolia Svartedauden tar liv

I mai døde to personer som følge av svartedauden i Mongolia.

Helsemyndighetene tror ekteparet har blitt smittet via murmeldyr. Det er nå erklært karantene av Bayan-Ulgii provinsen lengst vest i landet for å hindre videre spredning av pesten, som drepte 75 millioner mennesker i middelalderen. Røde Kors i Mongolia følger situasjonen nøye, og bistår helsemyndighetene i landet.

4 Mosambik To sykloner rammet på én måned

Med bare noen ukers mellomrom ble Mosambik rammet av syklonene Idai og Kenneth. Begge hadde en enorm kraft og store nedbørsmengder, og ødela for enorme verdier. Mer enn 600 personer ble drept av syklonene, og 1,7 millioner mennesker ble berørt. Hjelpearbeidet ble forsinket av at veier og annen infrastruktur ble ødelagt. I etterspillet av begge syklonene brøt det ut kolera.

Røde Kors bidro i evakuering av folk i forkant av syklonene, ga førstehjelp og sikret husly til de som ble rammet, og opprettet også senter for gjenforening av familier som hadde kommet bort fra hverandre i kaoset etter uværet. Røde Kors skal nå ut til i alt 400.000 mennesker med rent vann, mat, hygieneartikler og andre livsnødvendige nødhjelpsartikler.

Første pasient: Denne ungen gutten var den første pasienten innlagt i det nyåpnede Malaria-senteret i Nhamatanda i Mosambik. Sykehuset ble åpnet etter at syklonen Idais herjinger i landet. Over 22 000 malariatilfeller er rapportert i Sofala-provinsen siden syklonen rammet. Feltsykehuset drives av kanadisk og finsk Røde Kors sammen med lokalt ansatte og frivillige i Nhamatanda, som ligger ca 100 kilometer nord for havnebyen Beira.

Foto: Frode Oesterling/Røde Kors

– Hvor er familien min?

I løpet av noen måneder vokste antallet mennesker i denne leiren fra litt over 10 000 til over 76 000 i dag. Mange har kommet bort fra sine kjære i krigen.

Tekst: Olav A. Saltbones Foto: Kåre-Rune Mossing

Al Hol: I flyktningleiren Al Hol nordøst i Syria lever titusener under veldig vanskelige forhold.

ngen var forberedt på å kunne ta imot så mange mennesker, i et område der det finnes veldig lite infrastruktur.

Syria-krigen har vart i over 8 år. I løpet av den tiden har kamphandlingene variert i intensivitet, og har flyttet seg til stadig nye steder. Samtidig har det vært mulig for en del familier å vende tilbake til sine hjemsteder. Den siste tiden har det vært et stort fokus på situasjonen nordøst i landet, spesielt i flyktningleiren Al Hol, der flere ti-tusener nå lever under veldig vanskelige forhold. Her bor de som var igjen i de siste områdene som var under kontroll av den Islamiske Stat.

Røde Kors har sammen med Syrisk Røde Halvmåne jobbet intenst for å bedre forholdene, dele ut nødhjelp og gi helsehjelp. Det har også mange andre organisasjoner gjort.

Trapper opp helsehjelpen:

■ På grunn av de enorme og akutte helsebehovene blant de som nå har flyktet til denne leiren har Røde Kors i Norge søkt om og fått bevilget 35 millioner kroner fra Utenriksdepartementet for å kunne øke vår helsesponsytterligere.

– Forholdene i Al Hol-leiren er ekstremt vanskelig, og det er ingen lett oppgave å hjelpe så mange mennesker som er på flukt midt i en krig. Nå jobber vi sammen med Syrisk Røde Halvmåne (SARC) og den Internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) med å trappe opp helsehjelpen for de som lever i dette området, sier generalsekretær i Røde Kors, Bernt G. Apeland.

Nylig reiste et team fra Røde Kors i Norge og ICRC i dette området for å kartlegge behovene. Tonje Tingberg var teamleder og kunne fortelle om sterke inntrykk da hun kom hjem igjen.

– Når du kommer til leiren med Røde Kors-emblemet er det mange som vil snakke med deg. Det spør om vi vet noe om familien deres. Hvor barna er, eller hvor mennene er. De spør om vi kan hjelpe dem å komme i kontakt med dem, forteller Tonje Tingberg.

Hun forteller at det er mange mennesker i leiren

som har krigsskader. Noen har skuddskader der kulene fortsatt sitter i kroppen. Behovet for helsehjelp er stort.

ICRC jobber med å hjelpe folk å komme i kontakt med hverandre. I krig er det mange som kommer bort fra hverandre, og gjennom nettverket til Røde Kors-bevegelsen over hele verden, jobber Røde Kors med å spore opp mennesker som har mistet kontakt med sine kjære.

– Dette er noe vi gjør for å hjelpe familiene som savner sine nærmeste. Det er en viktig humanitær oppgave. Samtidig er det viktig at dette er et arbeid vi gjør som en nøytral aktør, og derfor kun på spørsmål fra familiene. En av forutsetningene for at vi skal kunne hjelpe til med å formidle kontakt med de vi finner, er at det er et ønske fra begge parter, sier generalsekretær Apeland.

Mange barn: I leiren er det flest kvinner og barn.

Krisen i Syria

- Krigen er i sitt niende år, og 11,7 millioner mennesker er avhengige av nødhjelp og beskyttelse. 5 millioner mennesker trenger akutt nødhjelp. Fortsatt pågår det kamper flere steder og stadig nye flykter.
- Antallet mennesker med akutte humanitære behov har gått noe ned, men behovene er fortsatt veldig store, langt større enn kapasiteten til å gi humanitær hjelp.

Hva gjør Røde Kors og Røde Halvmåne i leiren?

- Både den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) og Syrisk Røde Halvmåne (SARC) jobber i leiren med å dekke grunnleggende humanitære behov. Behovene i leiren er store og overgår kapasiteten til å hjelpe.
- Syrisk Røde Halvmåne har flere mobile helseklinikker i leiren. På et stort felleskjøkken lager Syrisk Røde Halvmåne daglig mer enn 6.500 varme måltider. I tillegg jobbes det med å forbedre de sanitære forholdene og tilgangen på rent vann.
- Røde Kors har også delt

ut vinterklær i den kalde perioden som har vært de siste månedene. ICRC jobber med å etablere kontakt mellom folk i leiren som ønsker kontakt med sine familier i andre land, eller i andre deler av Syria. Også kontakt med myndigheter i de tilfeller de ønsker det.

Hva med de norske barna i Syria?

- Røde Kors mener at norske myndigheter må gjøre mer for å sikre at norske statsborgere ikke blir værende i denne leiren. På grunn av de uakseptable forholdene i leirene i Syria.
- Røde Kors mener at det særlig haster å hjelpe barna på grunn av deres sårbarhet. Røde Kors kan bistå personer som oppholder seg i leirene og myndigheter innenfor rammen av vårt mandat og den tilgangen vi har i de aktuelle leirene.
- Røde Kors har blant annet en egen oppsporingstjeneste som kan bistå med å sette personer som har kommet fra hverandre på grunn av krig og konflikt i kontakt med hverandre igjen.

Visste ikke om vi ville overleve

Nordøst i Nigeria er mer enn to millioner mennesker fordrevet av krig, terror og vold. De fleste har søkt sikkerhet i en av flyktningleirene i Maiduguri. Umar Buba og familien kjemper en daglig kamp for å overleve.

Tekst og foto: **Truls Brekke**

Umar Buba sitter foran teltet sammen med sin mor og minstedatteren Aisha. Familien på syv deler 2,5 kvadratmeter, omtrent størrelsen av et kjøkkenbord. Mer kunne de ikke bygge med det lille de fikk med seg da de måtte flykte. Mat lager de ute på den støvete sletta. Kona og de andre barna er ute for å sanke ved, så de kan varme mat til kvelden. Det er 49 grader i skyggen, men om natta faller den ned mot 20. Dette har vært familiens hjem i fire måneder. Men Umar klager ikke.

–Først så vi ingenting, men naboer be-

gynte å flykte, og ropte at vi måtte komme oss unna. Så hørte vi skyting. Vi slapp alt vi hadde og løp ut i bushen og gjemte oss. Da det ble mørkt begynte vi å gå. Vi gikk hele natten. Vi visste ikke om vi ville overleve.

Etter flere dager kom de til byen Mugungu. Derfra fikk familien haik med en lastebil. Til slutt kom de fram til provinshovedstaden Maiduguri, og fikk satt opp et lite telt i en overfylt leir på et nedlagt lærerakademi.

Mer enn 55.000 mennesker ble fordrevet da kampene blusset opp i området rundt Baga ved Tsjadsjøen, i nordøst Nigeria, i januar. 30.000 av dem har klart å komme

til leirene i Maiduguri. Resten enten har flyktet til nabolandet Kamerun, eller ble igjen i en av leirene rundt Mugungu.

Det er allerede 14 leirer i Maiduguri, men kapasiteten er sprengt. Likevel ble den overfylte leiren midlertidig hjem for flere tusen familier fra byen Baga. I store fellestelt fikk 30 – 40 familier plass. Andre familier, som familien Buba, satte opp små telt av pinner og tøystykker de klarte å skrape sammen. Der får de litt privatliv.

Millioner på flukt

Hjemme i Baga var Umar fisker og dyrket litt grønnsaker til familien. Kona drev en liten butikk. Da kampene mellom Boko Haram og regjeringsstyrkene kom til byen ved Tsjadsjøen måtte de forlate alt – også levebrødet. Nå vet de ikke hva de skal leve av. Umar og kona forsøker å finne arbeid utenfor leiren.

–Noen ganger får vi litt arbeid, men det er altfor mange som kjemper om jobbene.

Usikker framtid: Aisha passes godt på av bestemor og pappa. Men framtiden er usikker for flere hundre titusen familier som har flyktet fra krig og terror i Nigeria.

Det er så mange flyktninger her. Vi får litt mat i leiren, men vi er en stor familie, sier Umar.

Mer enn to millioner mennesker har blitt tvunget på flukt i hjemlandet på grunn av konflikten mellom den nigerianske regjeringen og den væpnede gruppen Boko Haram. Flere hundre tusen til har søkt sikkerhet i nabolandene. Tusener er drept. Sivillbefolkningen er utsatt for grove overgrep som selvmordsbombere, massekidnappinger av barn, drap og seksuelle overgrep. Familier er revet i stykker, barn har blitt skilt fra foreldrene sine. Sykehus, klinikker og skoler er ødelagt. Ødelagte avlinger og bønder på flukt har skapt stor matmangel. Usikre og stengte veier hindrer transport av både mennesker og varer. Store områder er i dag folketomme.

–Den humanitære situasjonen er forferdelig. Vi er svært bekymret for den humanitære situasjonen i nordøst-Nigeria, sier Markus Dolder, som leder kontoret

Rent vann: ICRC har sørget for rent vann i leirene. Det er avgjørende for å forhindre utbrudd av vannbårne sykdommer.

Ny flyktningleir: I dette teltet bor sju mennesker. Nå håper familien at de får plass i den nye flyktningleiren det internasjonale Røde Kors bygger noen kilometer unna.

« Den humanitære situasjonen i området er forferdelig. Vi er svært bekymret for den humanitære situasjonen i nordøst-Nigeria.

Markus Dolder, leder i Det internasjonale Røde Kors' kontor i Maiduguri

til Det internasjonale Røde Kors (ICRC) i Maiduguri.

Håper å reise hjem igjen

For ti år siden var det omlag én million innbyggere i Maiduguri. Ingen vet sikkert hvor mange som lever der i dag, men de

fleste anslår mellom to og tre millioner mennesker.

–Leirene er overfylt, og stadig kommer nye fordrevne fra hele regionen. Røde Kors jobber på spreng for å for å bedre forholdene for de fordrevne. Bare noen kilometer fra lærerakademiet, ligger et uferdig fotballstadion. Sammen med andre organisasjoner er vi i ferd med å åpne det som blir den 15. flyktningleiren i Maiduguri. Der blir forholdene langt bedre, sier Dolder.

Umar håper det snart blir plass til hans familie også. Der vil hver familie få en hytte av bølgeblikk på 20 kvadratmeter. Det er plass til å lage mat innendørs, og god lufting. Røde Kors har sørget for rent vann og latriner nær alle.

–Det vil endre livene våre. Alt jeg ønsker er å skape en framtid for barna. At de kan gå på skolen og at vi kan leve trygt. Jeg vet ikke om vi noen gang kan reise hjem igjen, men jeg håper det kan skje, sier Umar.

Ozurgeti: Anne Brit Sande fortel om Sogn og Fjordane Røde Kors i møte med Ozurgeti Røde Kors, der både guvernør i regionen og viseordfører er på plass.

På samarbeidsturné

Det vesle lokalet til Chokhatauri Røde Kors i Georgia er heilt fullt av eldre sittande i ein halvsirkel. Bak dei står ungdommar tett i tett. Ballongar, kart over Norge og det norske flagget dekorerer veggene. Sogn og Fjordane Røde Kors er så absolutt venta.

Tekst og foto: **Henning A. Hellebust, Sogn og Fjordane Røde Kors**

Velkomen til senteret vårt. Her har vi kjærleik og godheit alle stader, seier leiari for Chokhatauri Røde Kors-senter, Tamar Koroshinadze. Hovudutfordringane ho og Røde Kors står ovanfor i Georgia, er ulike konsekvensar av fattigdom, spesielt hjå dei eldste. Senteret stiller opp med ei lang rekke sosiale aktiviteter, og bidreg med ulike tilbod som mat, klesvask og helsehjelp. Den største gruppa av frivillige, er ungdommar, skuleelevar. – Noko av det eg likar best, er å samle inn mat og dele ut til eldre og fattige barnefamiljar. Folk vert veldig glade når vi kjem, nokon grin. Dei treng det verkeleg. Det gjer meg glad, og det er bra for lokalsamfunnet vårt, seier frivillig Tamar Tedoradze, som er 16 år.

Turbulent historie

– Vi har veldig mykje å lære over alt. Spesielt når det gjeld aktivitet for eldre og rekruttering og frivilligheit hjå ungdom, seier Anne Brit Sande. Ho leier ein liten delegasjon frå Sogn og Fjordane Røde Kors. Oppdraget er å besøke seks lokalforeiningar i landet, for å finne aktivitet å jobbe med i eit samarbeidsprosjekt. Sett vekk frå geografisk likskap med fjell, elver og små lokalsamfunn i tronge dalar, er mykje annleis i Georgia. Då landet vart sjølvstendig etter oppløysinga av Sovjetunionen i 1991, vart Georgia kasta ut i politisk kaos og borgarkrig. Påfølgjande revolusjonar, lausrivingskrigar med Abkhasia og Sør-Ossetia, naturkatastrofar og

høg arbeidsløyse, har ført til at halvanna millionar georgiarar har reist frå landet. Dessutan er 289.0000 internt fordrivne.

Draumebyen

– Ja, eg er svært nøgd med behandlinga eg får her, smiler Eter Khozrevanidze og nikkar energisk, medan ein lækjar måler blodtrykket hennar.

Dei sit ved eit bord i eit rom på tre gonger tre meter. I ei feltseng på golvet bak dei, ligg ein mann som får festa elektroodar på brystkassen. Folk går inn og ut medan undersøkingane skjer.

Vi er i «Dream city», ein bydel i utkanten av bade- og kasinobyen Batumi ved kysten av Svartehavet. Her har heimlause og internt fordrivne over fleire år bygd sine egne små hus av tilfeldige bygningsmateriale. Området er utan kloakksystem, men det er tilgang på straum. Ein reknar med at det bur åtte tusen personar der.

– Innbygarane her har ingen helse-tilbod. Oppdraget vårt er å gje ein gratis helsesjekk, seier Natela Tamazashvili, leiari for Røde Kors sin omreisande helseklinikk.

Utanfor eitt av dei enkle husa, står Abashidze Darejani. Ho inviterer delegasjonen frå Norge inn i den 25 kvadratmeter store heimen sin.

– Nei, nei, ikkje ta av dykk sko! insisterer ho.

Det er fargerike gardiner, på bordet ligg det ein duk med raude hjarte. Det heng eit ikon og eit ur på vegg, klede til tørk på ei snor. Ein liten vedovn, ein vask utan kran, fjernsynet står på.

– Her bur eg med den hjertesjuka sonen min, kona hans og deira dotter, fortel ho.

Ho og dei andre som bur der, er der fordi dei av ulike årsaker har mista alt. Utfordringa er å få seg jobb. Denne vesle familien lever på om lag 800 kroner per måned, som dei mottek i sosiale ytingar. Det rekk knapt til det mest nødvendige.

Viktig å knyte seg til Europa

Demokratisk styresett, store sosiale reformer og god økonomisk vekst dei siste åra til trass, det er mykje for Røde Kors å bidra med i landet. Georgisk Røde Kors håpar difor at eit samarbeid med representantar frå Europa, vil styrke Røde Kors sin posisjon i høve styresmakterne i landet. Både lokalt, regionalt og nasjonalt. Difor var også ordførarar, lokale ministrar og guvernørar inviterte til møta.

– Vi må hjelpe lokalt Røde Kors å posisjonere seg for finansiering og partnerskap. Når styresmakterne får innsyn i eit mogeleg samarbeid med dykk, og ser at vi har ei internasjonal rørsle i ryggen, vil det styrke lokalt Røde Kors sine mogelegheiter, seier Nia Burtikashvili, visegeneralsekretær i Georgia Røde Kors.

Sang: Tamar Tedoradze (16) er frivillig i Chokatauri Røde Kors. Her spelar ho opp, medan gjestene på Røde Kors sitt eldresenter syng av full hals. .

Familie: – Eg kjem her kvar dag. Det er som ein familie for meg, seier Meri Ukleba om Kutaisi Røde Kors sitt eldresenter.

Chokatauri: På besøk hjå Chokatauri Røde Kors, overset Nia Burtikashvili, visegeneralsekretær i Georgia Røde Kors overset presentasjonen.

Eldst: Asie Sharasidze er den eldste gjesten på Batumi Røde Kors sitt eldresenter. Her syner ho fram korleis ein spinn tråd av bomull.

Georgia

- Georgia er ein demokratisk republikk mellom Russland og Tyrkia, aust for Svartehavet. Landet har eit uttalt ønskje om Nato- og EU-medlemskap.
- Har ei sterk Georgisk-ortodoks kyrkje, som truleg vart etablert på 300-talet.
- Språket er Georgisk, og har eit eige alfabet.
- Det bur 3,7 millionar innbyggjarar i Georgia, 1,5 millionar har dratt frå landet dei siste åra og det er om lag 289.000 internt fordrivne.

- Etter oppløysinga av Sovjetunionen og sjølvstende i 1991, har landet vore igjennom borgarkrig, og det har vore lausrivingskrigar med Abkhasia og Sør-Ossetia, seinast i 2008.

Engasjert: Ibrahim var også frivillig på den store Røde Kors dagen som Hordaland Røde Kors arrangerte 8. september 2018.

Ildsjelen

«Kompis har gitt meg en åpen dør for livet videre i Norge»

Tekst og foto: **Lene Aase Marø**

Howdan ble du kjent med Røde Kors?

– Jeg møtte Røde Kors for første gang i Norge på asylmottaket jeg bodde på. Jeg kom alene til Norge og Røde Kors betydde mye for meg i starten. De arrangerte norskopplæring og leksehjelp, og bidro til at jeg lærte mye. Jeg hadde også flyktningguide fra Røde Kors som var viktig i starten. Røde Kors er en viktig nøkkel for integrering siden så mange som kommer til Norge blir inkludert i aktiviteter via Røde Kors.

– Jeg fikk en Røde Kors-familie da jeg kom til Norge, og vil aldri glemme hvor viktig det var for meg. Det er derfor jeg nå ønsker å være aktiv i Røde Kors og en god frivillig.

Howdan ble du med i Kompis?

– Jeg startet som deltager i Kompis for litt over ett år siden, og ble gjennom aktiviteten kjent med andre unge i Askøy, både unge med bakgrunn fra andre land og fra Norge. Vi diskuterer, deler meningene våre og lærer av hverandre.

– Etter hvert ble jeg frivillig i Kompis, og jeg ønsker å bidra til å utvikle arbeidet for ungdom i Askøy og hjelpe ungdom som føler seg alene. Særlig viktig er det å inkludere de ungdommene som kommer alene til Norge uten familie, og være en familie for dem. Jeg ønsker også å være et godt forbilde for min kone og andre ved å være frivillig i Røde Kors.

Kompis

■ Kompis er en inkluderingsaktivitet for ungdommer mellom 13-30 år (på Askøy 15-25 år) som ønsker seg en kompis eller ønsker å være en kompis for andre.

■ Aktiviteten har som mål å skape sosialt nettverk og gode inkluderingsprosesser blant ungdom, og har et særlig fokus på inkludering av ungdom med fluktbakgrunn.

Les mer om kompis på: rodekors.no

Hva har Kompis betydd for deg?

– Kompis betydde mye for meg da jeg begynte som deltager fordi i Kompis følte jeg meg inkludert og fikk hjelp til å takle dagliglivet, språket og kulturen. Jeg ble kjent med folk, både norske og folk fra andre land, og hvordan de tenker. Før jeg ble med i Kompis kjente jeg ikke så mange, men Kompis har gjort at jeg har lært mye og har gitt meg en åpen dør for livet videre i Norge.

Hva tror du Kompis betyr for ungdom på Askøy?

– Vi jobber for at ingen ungdommer skal være alene, men kunne møtes og diskutere og være sammen. Kompis er viktig for å inkludere alle ungdommer i lokalmiljøet på Askøy, og tilby aktiviteter til alle. Vi jobber også for god psykisk helse blant ungdom, fordi vi vet at mange opplever mye stress og press i dag.

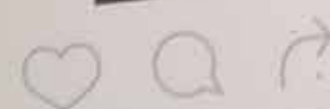
Hva er dine ønsker og planer for fremtiden?

– Jeg går på videregående skole og har lyst å fortsette med det slik at jeg kan få en god utdanning og deretter jobbe. Jeg ønsker å jobbe som sikkerhetsvakt. Akkurat nå jobber jeg på Kiwi, og attesten jeg fikk fra frivillig arbeid i Røde Kors var viktig for å få jobben der. Erfaringen jeg får som frivillig i Røde Kors tror jeg blir viktig for å søke jobb senere.

«Jeg kom alene til Norge og Røde Kors betydde mye for meg i starten. De arrangerte norskopplæring og leksehjelp, og bidro til at jeg lærte mye.»

Ibrahim Adem Hasebela

VÆR LITT **KOMPIS**

786 likes

#værtilittkompis #kompis #rødekorsungdom

Ibrahim Adem Hasebela

Alder: 26

Bosted: Askøy
Aktuell: Engasjert frivillig i Askøy Røde Kors og medlem av ressursgruppen til Kompis

Samarbeid med næringsliv

Våre partnere gjør det mulig for oss å hjelpe tusenvis av mennesker i sårbare livssituasjoner, både internasjonalt og her hjemme.

Arbeidstrening i samarbeid med Coca-Cola

I tillegg til å være en stor bidragsyter til Oslo Røde Kors over mange år har Coca-Cola de siste årene vært med på å ta arbeidstreningen et skritt videre ved å holde barista-kurs for ungdommene.

– I Coca-Cola har vi et mål om å støtte opp under initiativer som gir unge mennesker de verktøyene som trengs for å få en god start på voksenlivet. Gjennom barista-kursene får vi til nettopp det, samtidig som det er et godt eksempel på hvordan vi kan ta samarbeidet vårt, som har eksistert i mange år, til et nytt nivå. Nå har vi fått testet det skikkelig i Oslo, og ser at både ansatte og ungdommer som er med setter stor pris på opplegget, så ambisjonen er å få til dette flere steder i Norge, forteller Per Hynne, kommunikasjonsdirektør i Coca-Cola European Partners Norge.

Foto: Camilla Gilje Thomassen/Røde Kors

Apotek 1 lanserer «Vann for en tier»

Røde Kors og Apotek 1 har nylig inngått et 5-årig partnerskap. I forbindelse med samarbeidet skal Apotek 1 blant annet selge vann i sine apotek der 1 krone per solgte flaske går til Røde Kors sitt arbeid for rent vann. – Dette gjør vi for at vi bryr oss, og fordi vi ønsker å vise at vi også tar et viktig samfunnsansvar, sier Lise Østlund Markeds-sjef i Apotek 1.

Rent drikkevann og gode sanitære løsninger

Vann for livet i regi av Røde Kors jobber med å sikre framtidige vann- og sanitærprosjekter som er svært viktig for å bygge motstandsdyktige lokalsamfunn verden rundt.

Røde Kors' vannprosjekter bidrar blant annet til bedre helse, forhindring av spredning av sykdommer, bedre matvaresikkerhet og gi barn mulighet til å gå på skole. For tiden støtter vi vannprosjekter i Burundi, Pakistan, Syria og Libanon. Våre samarbeidspartnere bidrar til drikkevann og gode sanitære forhold, noe som er grunnleggende forutsetning for god helse.

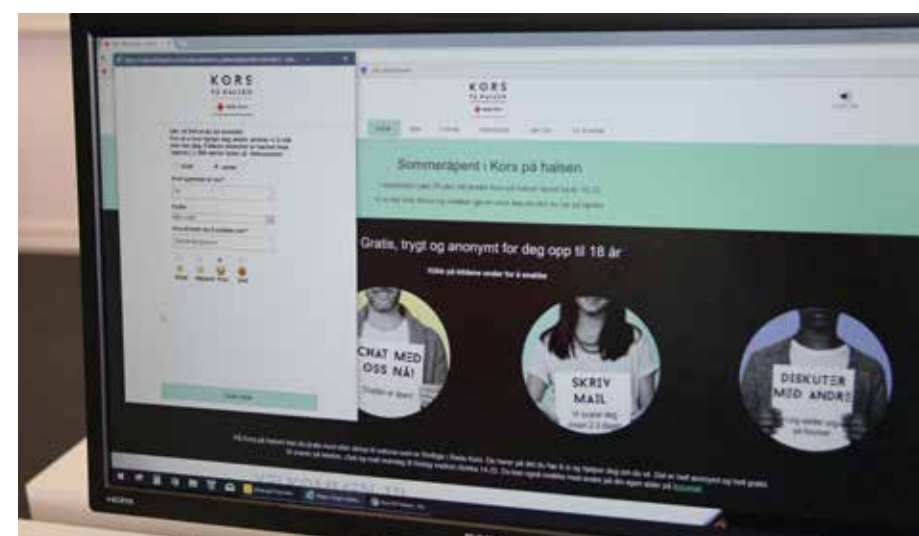
Foto: Glenn Thomas Nilsen/Røde Kors

Flere barn i aktivitet

Coop Norge er det nyeste tilskuddet blant våre hovedpartnere. Partnerskapet ble inngått våren 2018 og konsentrerer seg om barn som vokser opp i familier med sårbar økonomi. Sammen jobber vi for å hindre at familieøkonomien skal ha noe å si for om barn og unge kan delta i fritidsaktiviteter, som er en viktig del av oppveksten.

3000 barn har hittil fått tilbud om å få dekket kostnadene ved å delta i en idrett eller annen aktivitet. Over hele landet har svømmeskoler, sjakkklubber, fotball- og håndballag, ridesentre, turn- og dansegrupper og klatreverk fått nye deltakere gjennom prosjektet.

Lek og moro: Takket være Coop Norge får flere barn og ungdom tilbud om å delta i en idrett eller annen aktivitet.

Løfter barn og unges stemme i samfunnsdebatten

Røde Kors har nylig inngått et fem-årig samarbeid med Cappgemini. Cappgemini er en ledende leverandør av konsulent- og teknologitjenester. Gjennom økonomisk støtte og kompetanse til utvalgte Røde Kors aktiviteter, ønsker Cappgemini å bidra til å utjevne sosiale forskjeller i samfunnet. I første omgang bidrar Cappgemini med sin kompetanse til digitalisering og visualisering av humanitære behov i Røde Kors samtaletilbud Kors på helsen.

TØY & TEKSTIL

Vi henter tøyet du ikke bruker

Røde Kors henter brukt tøy
fra de fleste private adresser
i Oslo, Akershus, Buskerud,
Østfold og Vestfold.

Vi bruker egne henteposer
som du kan bestille på nett.
Når du har fylt posen med
tøy og tekstil bestiller du
henting og tøyet plukkes
opp fra dørmatten din eller
der du ellers ville fått levert
avisen. Opphenting
koster et mindre beløp.

Hver kilo med tøy du gir
bort omsettes i verdier der
overskuddet går til Røde
Kors og vårt humanitære
arbeid i inn- og utland.

**Gå inn på
rodekors.no/tekstil og få
ditt tøy hentet hjemme.**

 Røde Kors